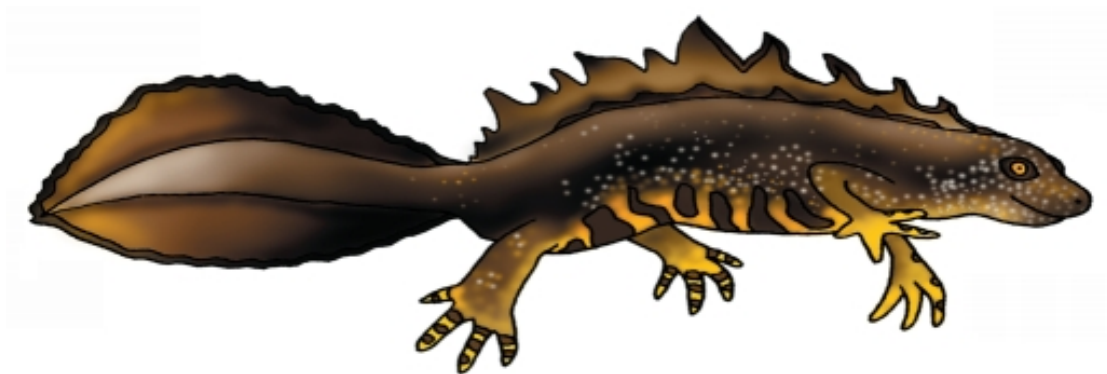

Uppföljning av återintroduktion av större vattensalamander i Judarskogen

Rapport från uppföljning av återintroduktion av
större vattensalamander i Judarskogens naturreservat,
Bromma, Stockholm.

Martina Kiibus

Länsstyrelsen i Stockholms län

Bakgrund

Under 2009 genomförde Länsstyrelsen i Stockholms län en återintroduktion av större vattensalamander i Judardammen. Under parningsperioden april till maj flyttades 100 adulta salamandrar till Judardammen från den närbelägna Olovslundsdammen. Tanken var att de yngel som föddes under sommaren sedan skulle vara präglande på Judardammen. Efter leken kunde 96 av de 100 djuren återföras till ursprungslokalen i Olovslund. I augusti och september 2009 konstaterades att drygt 400 årsjuveniler lämnade Judardammen.

Eftersom större vattensalamandrar inte blir könsmogna förrän vid 3-5 års ålder, är det först år 2012 som de salamandrar som föddes i Judardammen 2009 kommer tillbaka till dammen för att leka. Salamandrar kan dock röra sig i närområdet och söka sig ner till dammen för att hitta mat även innan år 2012.

Uppdrag

För att studera utvecklingen i dammen 2010 har Länsstyrelsen i Stockholms län uppdragit till Calluna att inventera läget. Uppdraget innebär att under minst fem fältbesök se om några djur av större vattensalamander söker sig till dammen redan 2010. Inga fällor får användas utan inventeringen ska ske med hjälp av ficklampa. En översiktlig bedömning av beståndet för övriga groddjur görs också.

Det ingår även i uppdraget att bevaka dammens lämplighet för groddjur, t ex ska eventuellt illegalt inplanterad fisk tas bort. Om dammen växer igen för mycket, ska detta redovisas med förslag på åtgärd. I uppdraget ingår även att ta fram och ansvara för uppsättning av två enkla informationsskyltar om projektet. Skyltarna ska sättas upp vid dammen.

Metod

Inventering av större vattensalamander

Inventeringsbesöken genomfördes under regniga nätter i maj-juni då större vattensalamander brukar vandra till närmaste vattenmiljö för att leka. Det gjordes också ett fältbesök i september. Med hjälp av ficklampa gjordes strandkantsinventeringar, då jag gick flera varv långsamt runt dammen och spanade efter större vattensalamander och andra groddjur. Jag gick även flera varv på gångvägen som omger dammen samt sökte i vegetationen i våtmarken i anslutning till dammen.

Inventeringarna genomfördes följande nätter: 23-24 maj, 9-10 juni och 14-15 september. Dessa nätter valdes på grund av att det regnade. Under perioden 23 maj till 9 juni var det torrt, den 9 juni var första gången på två veckor som det föll regn, något som brukar vara gynnsamt på salamandrarnas benägenhet att förflytta sig. Även början av september var torr, varför det dröjde ända till den 14 september innan en inventering kunde göras.

Då inga större vattensalamandrar återfanns vid de första två inventeringstillfällena (se Resultat) beslutades i samråd med Mats Gothnier, Länsstyrelsen i Stockholms län, att endast genomföra tre inventeringsbesök. De två resterande fältbesöken ersattes av inventeringar av en lokal i Skogskyrkogården.

Uppföljning av återintroduktion av större vattensalamander i Judarskogen.

Resultat

Informationsskyltar

Två informationsskyltar om återintroduktionen togs fram och sattes upp vid Judardammen i mars 2010. Skyltarna har klarat sig utan skadegörelse eller annan åverkan.

Fig 1 En av de två informationsskyltarna om återintroduktionen vid Judardammen.

Uppföljning av återintroduktion av större vattensalamander i Judarskogen.**Inventering av större vattensalamander****23-24 maj**

Större vattensalamander: Inga större vattensalamandrar återfanns.

Mindre vattensalamander: 9 mindre vattensalamandrar återfanns i lampinventering längs dammens strandkant. Ett 20-tal djur återfanns i diket.

Vanlig groda: 1 adult groda återfanns på land.

Padda: 4 adulta paddor återfanns på land.

1 stjärtlös juvenil återfanns på land och 2 stjärtlösa yngel återfanns i diket.

Det var mycket gegga/trådalger i strandkanten vilket försvårade möjligheterna att upptäcka djur.

Området i strandområdet runt dammen var slitet, särskilt kullen vid informationsskylten där det var blötast 2009. Ett par gropar var kvar efter de hinkfällor som sattes upp 2009.

Det var svårt att upptäcka djur i den höga vegetationen på land, varför jag valde att under de följande fältbesöken fokusera inventeringen till strandkanten och gångvägen.

9-10 juni

Större vattensalamander: Inga djur återfanns.

Mindre vattensalamander: 11 djur återfanns i lampinventering längs dammens strandkant. Flest djur observerades i den östra änden av dammen, där det var klarast sikt. Där finns det å andra sidan gott om vattenvegetation för djuren att skydda sig i, vilket försvårar upptäckt. 8 djur återfanns i diket.

Vanlig groda: 1 adult återfanns i dammen och 1 adult på land.

Padda: 1 adult återfanns i diket.

Det var mycket gegga/trådalger i strandkanten och slitet i strandområdet runt dammen.

14-15 september

Inga groddjur observerades.

Det var fortfarande mycket gegga/trådalger i strandkanten och slitet i strandområdet.

Diskussion och åtgärdsförslag

Att inga större vattensalamandrar återfanns behöver inte innebära att det inte finns några djur i området, då de är svåra att upptäcka under sin landfas. Chansen att vid så få fältbesök träffa på de djur som eventuellt förflyttar sig till dammen för födosök måste betraktas som tämligen liten.

I uppföljningen av återintroduktionen ingick också att bedöma dammens lämplighet som livsmiljö för större vattensalamander och övriga groddjur. Förekomsten av övriga groddjur visar att dammen och även det närbelägna diket är gynnsamma groddjursmiljöer, vilket bekräftas av resultaten från 2009 års återintroduktion då det också gjordes frekventare observationer av groddjursförekomsten i området.

Även 2009 var det mycket trådalger i strandområdet under försommaren, som minskade längre fram under sommaren när övrig vattenvegetation växte upp. I år var det hög förekomst av trådalger under hela säsongen. Det hänger troligen samman med att juli var så varm och solig i år, vilket gynnar algutväxten. I samband med att dammen anlades 2007 tog Bromma stadsdelsförvaltning fram en skötselplan, som bör efterföljas både avseende eventuell igenväxning, uttorkning samt förekomst av fisk och kräftor. Enligt den

Uppföljning av återintroduktion av större vattensalamander i Judarskogen.

skötselplanen ska växtlighet inte täcka mer än 50 % av vattenytan i augusti. Flytande alger som täcker ytan ska rensas undan med håv medan bottenväxtlighet som täcker mer än 50 % av vattenytan ska tas bort med slätter. I år täckte växtligheten visserligen mindre än 50 % av vattenytan, men det är viktigt att detta följs upp av Bromma stadsdelsförvaltning så att inte dammen riskerar att växa igen.

Slitaget runt dammen har troligen ingen påverkan på groddjurspopulationerna, men ger ett tråkigt intryck för områdets besökare. På grund av det höga besöksstrycket är det svårt att plantera växter eller gräs utan att spärra av området närmast dammen. Därför kanske man ska överväga att istället plantera lägre buskar, i synnerhet på kullen vid informationsskylten där det var som mest slitet. När det kommer häftiga skyfall finns det inget som binder jorden varför det blir ännu mer erosionsskadat och slitet. Hinkgroparna bör fyllas igen med jord och jämnas ut så att de inte blir vattenfyllda vid regn.

Uppföljning

Då det är viktigt att säkerställa att dammen utgör en lämplig miljö för de större vattensalamandrar som förväntas vandra till dammen 2012, bör en liknande inventering genomföras även 2011. Det vill säga en inventering av såväl förekomsten av större vattensalamandrar och andra groddjur som själva dammiljön. Föreslagna skötselåtgärder bör åtgärdas under 2011, så att det finns goda förutsättningar att överleva för de större vattensalamandrar som eventuellt vandrar till dammen 2012.